

Siniša Mugoša, predsjednik Komore javnih izvršitelja Crne Gore – Panel 3

-Povjeriti javnim izvršiteljima gotovo sve predmete izvršenja, koji su do sada bili u isključivoj nadležnosti sudova, zahtjevalo je kreiranje jednog novog zakonskog okvira za sprovođenje strateških smjernica definisanih Strategijom reforme pravosuđa za period 2014-2018. godine, a kojom su obuhvaćeni i javni izvršitelji. U tu svrhu, Zakonom o javnim izvršiteljima, prvi put u Crnoj Gori definisan je sistem javnih izvršitelja kao nova pravosudna funkcija.

-Javni izvršitelji, važna su karika u oblasti jačanja vladavine prava i pravne sigurnosti Crne Gore, a pogotovu sa razloga što posredstvom instituta javnih izvršitelja Država unaprijed rješava problem ne čekajući presude Evropskog suda i umanjuje same troškove postupka. Javni izvršitelji sudsku odluku sprovode, te se samim tim sudski postupak i završava, jer sama sudska odluka ukoliko se ne izvrši ne znači ništa, te bi i sami postupak bio nezamisliv i obesmišljen.

-Javni izvršitelji su otpočeli sa radom prije petnaest mjeseci, a prvih 13, je započelo svoj rad tačnije rečeno 7. aprila. 2014. godine a do danas je u imeniku javnih izvršitelja upisano njih 29 od predviđenih 32, koji ovu značajnu pravosudnu funkciju obavljaju širom Crne Gore, svjesni **odgovornosti** koju ona nosi, ali i doprinosu **pravnoj sigurnosti građana**. Inače izvršitelji se biraju za teritoriju opštine na svakih započetih 25.000 stanovnika za po jedno mjesto javnog izvršitelja. Izvršiteljska služba je javna služba, koja je povjerena licima dostojnim javnog povjerenja kao samostalnim I nezavisnim nosiocima te službe. Javni izvršitelj je nezavistan, ali ipak njegova samostalnost I nezavisnost nije apsolutna, već je isti vezan Ustavom, zakonom I podzakonskim aktima čiji rad nadzire Ministarstvo pravde I komora javnih izvršitelja.

-Prema slovu zakona javni izvršitelji su odgovorni za svoj rad cjelokupnom svojom imovinom pa ukoliko pričine štetu svojim nezakonitim I nepravilnim radom, istu moraju nadoknaditi shodno Čl.31. Zakona o javnim izvršiteljima i samim time nedaju razloga za povredu prava na suđenje u razumnom roku a samim tim ismanjuju troškove zbog povrede navedenog prava. Država Crna Gora ne odgovara za štetu javnog izvršitelja. Član. 52. Zakona o javnim izvršiteljima, predviđa da Komora vrši kontrolu rada javnih izvršitelja, a u skladu sa članom 54 istog zakona javni izvršitelji podliježu disciplinskoj odgovornosti dok se Članom.55 disciplinski kažnjavaju: mjerama opomene, javne opomene, novčane kazne 500 – 5000 eura, zabrane obavljanja djelatnosti - privremeno ili trajno.

Imajući u vidu značajan porast ukupne naplate i mirnog rješavanja sporova, kao i postizanje većeg stepena **poslovne discipline** govori u prilog nemjerljivom i nespornom doprinosu ove profesije pravosudnom sistemu Crne Gore.

-Javni izvršitelji su za godinu dana svoga rada riješili više od 20,000 predmeta i namirili više od 35 miliona eura potraživanja - što govori u prilog našoj ažurnosti u postupcima izvršenja. Takođe valja napomenuti da je i početak druge godine rada javnih izvršitelja bio uspješan jer su javni izvršitelji naplatili još trećinu potraživanja u odnosu na prvu godinu što u ukupnom rezultatu

iznosi otprilike nekih 45 miliona eura naplaćenih potraživanja. Štaviše, o kvalitetu našeg rada svjedoči i veliki broj potvrđenih odluka od strane nadležnih sudova.

-Posebnu satisfakciju donosi i činjenica da je, i pored negativne slike koja se u početku vezala za našu profesiju, veliki broj građana uvidio značaj ove profesije i shvatio da javni izvršitelj radi u najboljem interesu stranaka, bila ona na strani povjerioca ili dužnika. Takođe, treba istaći zadovoljstvo privrednih društava i javnih službi, koja su veliki broj potraživanja uspješno namirila upravo zahvaljući našem radu. O pozitivnoj promjeni koju je donio naš institut svjedoče i brojni advokati koji iskazuju zadovoljstvo našom svakodnevnom saradnjom.

-Javni izvršitelji obavljaju svoj posao shodno Zakonu o izvršenju i obezbjeđenju na način što se postupak izvršenja pokreće:

1. predlogom izvršnog povjerioca a postupak obezbjeđenja predlogom predlagača obezbjeđenja. Postupak izvršenja i postupak obezbjeđenja su hitni. Po podnijetom predlogu za izvršenje javni izvršitelj je dužan da odluči u roku od 5 dana od dana podnošenja predloga. U postupku izvršenja i obezbjeđenja javni izvršitelj donosi rješenja. Protiv rješenja u postupku izvršenja može se izjaviti prigovor u skladu sa Zakonom o izvršenju i obezbjeđenju. Prilikom sprovođenja postupka izvršenja javni izvršitelji su dužni da vode računa o dostojanstvu ličnosti stranke, učesnika u postupku i članovima njihovih porodica.
2. Postupak izvršenja se određuje na osnovu izvršne ili vjerodostojne isprave. U smislu čl.18. ZIO Izvršne isprave su:
 - Izvršna sudska odluka i sudsko poravnanje,
 - Ugovor o hipoteci , odnosno založna izjava sačinjena shodno propisima koje uređuje hipoteka,
 - Notarski akt koji predstavlja izvršnu ispravu u skladu sa zakonom,
 - Druge isprave koje su zakonom određene kao izvršne isprave.

U smislu čl.25.ZIO Vjerodostojne isprave su:

- Faktura (račun)sa otpremnicom,
- Izvodi iz poslovnih knjiga za izvršene komunalne usluge (struja, voda, telefon isl.),
- Mjenica i ček sa protestom,
- Bankarska garancija,
- Akreditiv,
- Obračun kamata sa dokazima o osnovu dospelosti i visini potraživanja,

Izvršenje određeno na osnovu izvršne isprave sprovodi se prije pravosnažnosti rješenja o izvršenju a izvršenje određeno na osnovu vjerodostojne isprave ne može se sprovesti prije pravosnažnosti rješenja o izvršenju.

3. Najčešći predlozi za izvršenje su na novčanim sredstvima izvršnog dužnika koji se sprovode zabranom i prenosom potraživanja na računima i na zaradi izvršnog dužnika. Javni izvršitelji mogu da plijene pokretne stvari koje se nalaze u državini i svojini izvršnog dužnika. Međutim, shodno čl.81 Zakona o izvršenju i obezbjeđenju izuzimaju se od izvršenja stvari: koje služe redovnoj upotrebi izvršnog dužnika.

4. Što se tiče optužbi na račun javnih izvršitelja da otimaju i da utjeruju dugove, istakao bih činjenicu da su javni izvršitelji za veoma kratko vrijeme od 15 mjeseci, naplatili mnogo više i efikasnije sprovedli izvršenja negoli sudovi u posljednje dvije godine, a čemu ide i u prilog to da povjerioci sve više izuzimaju iz rada sudova predmete i ustupaju ih na rad kod javnog izvršitelja koji su pretrpani predmetima tako da nema mjesta navedenim optužbama. Takođe bih naglasio da smo itekako dali doprinosa i poboljšanju budžetskih sredstava Crne Gore, budući da država ubira Pdv od prihoda javnih izvršitelja, što do sada nije bio slučaj kad su u pitanju sudski izvršitelji i sudske takse, jer nije obračunavat pdv na takse u sudovima.

-Potrebno je istaći da javni izvršitelji vode računa o socijalnim slučajevima kad su u pitanju prinudna izvršenja shodno Čl.75 koji predviđa i namirenje u ratama. Međutim ima takvih izvršenja gdje izvršni dužnik pruža otpor prilikom sprovođenja izvršenja u kojima je potrebna pomoć i policije a čija je primjena predviđena odredbom čl.64. Zakona o izvršenju i obezbjeđenju

Uočeni nedostaci i problemi sa kojima se u postupku sprovođenja izvršenja susrijeću Javni izvršitelji ogledaju se najčešće u sljedećem:

- Posebno bih istakao probleme sa Upravom policije koja je ovlašćena da u skladu sa čl.64.ZIO udalji lica koja ometaju sprovođenje izvršenja, što isti odbijaju da izvršavaju, a naročito kod činjenice da je u postupku izvršenja sve više situacija u kojima javnom izvršitelju treba asistencija policije, i to naročito u slučaju kada je neophodno oduzeti vozilo koje je predmet izvršenja ili isto isključiti iz saobraćaja .

- Zatim probleme koje Javni izvršitelji imaju sa Poštom Crne Gore, u smislu dostavljanja pismena izvršnim dužnicima, zbog neuredne dostave koja prouzrokuje ne samo gomilanje troškova usled višestrukog slanja pismena, već i odugovlačenja postupka izvršenja koji je po svojoj prirodi hitan shodno poštovanju odredbi ZPP-a, u slučajevima kada se dostava vrši pravnim licima, te fizičkim licima i regulisanje odredbi koje predviđaju uručenje pismena u onim slučajevima u kojima je stranka odbila prijem istog.

-Takođe je evidentan i problem oko objavljivanja u štampanim medijima umjesto na oglasnoj tabli suda, a koji je prilično skup za stranku u postupku te odugovlači sam postupak izvršenja.

-Zatim usporenost u pristupu bazama podataka koje državni organi i organi uprave neophodnih za sprovođenje izvršenja dostavljaju Javnim izvršiteljima kao nepotpune i zakašnjele.

-Nedostatak jedinstvenog softificiranog sistema koji bi omogućio kontinuirano praćenje efekata rada svih javnih izvršitelja, te uspostavljanje jedinstvenog softverskog sistema za vođenje predmeta kod javnih izvršitelja.

Preporuke u prevazilaženju navedenih problema u radu javnih izvršitelja predviđene su -

Strategijom reforme pravosuđa za period 2014-2018. godine, a kojom su obuhvaćeni i javni izvršitelji. Istom su identifikovani nedostaci i definisane strateške smjernice u smislu promovisanja ovog instituta, kontinuirano praćenje efekata rada javnih izvršitelja, te uspostavljanje jedinstvenog softverskog sistema za vođenje predmeta kod javnih izvršitelja. Takođe je predviđeno da se kroz razvoj pravosudnog sistema javnim izvršiteljima omogući pristup bazama podataka državnih organa i organa uprave neophodnih za sprovođenje izvršenja. Takođe je data podrška kontinuiranoj edukaciji javnih izvršitelja kako bi se postupak izvršenja što bolje i kvalitetnije sprovodio, međutim za ostvarivanje navedenih ciljeva potrebno je obezbijediti *donacije*, kako bi se ostvarili navedeni ciljevi strategije.

Dakle u tom pravcu posmatrano, trebalo bi postaviti jasne ciljeve radi uspješnijeg i kvalitetnijeg rada instituta javnog izvršitelja kroz:

- Organizovanje redovnih sastanaka sa predstavnicima ministarstva pravde, sudova, javnih registara, finansijskih institucija, i drugih organa koji su od značaja za obavljanje djelatnosti javnih izvršitelja,
- Podnošenje inicijativa za izmjene i dopune akata i propisa radi preduzimanja mjera i radnji usmjerenih na izmjene i dopune zakona i podzakonskih akata koji su od značaja za profesiju javnih izvršitelja,
- Unapređivanjem saradnje sa svim sredstvima javnog informisanja u cilju obavještanja javnosti o profesiji javnih izvršitelja, transparentnosti njihovog postupanja radi ostvarivanja i zaštite interesa izvršnih povjerilaca i drugih pitanja od značaja za javnost,
- Održavanje i unapređivanje kontakata sa međunarodnim asocijacijama izvršitelja,
- Predstavljanje javnih izvršitelja kod državnih organa radi zaštite prava i interesa profesije.

Komora javnih izvršitelja, kao krovno, strukovno udruženje svih javnih izvršitelja, je posvećena unaprjeđenju položaja javnih izvršitelja i ostvarenju ciljeva koje je pred sobom postavila.

- Komora je krajem prošle godine posredstvom Udruženja poslovnih banaka, sa poslovnim bankama u Crnoj Gori, zaključila protokol o saradnji kojim je omogućeno da se korespondencija vrši elektronskim putem, čime je pojednostavljena i unaprijeđena komunikacija, te ubrzan postupak izvršenja.
- Takođe je Komora u Maju mjesecu potpisala memorandum i protokol o saradnji sa Komorom izvršitelja Srbije i u planu je da se do Septembra mjeseca isti takav sporazum potpiše sa Makedonijom, Albanijom i Bugarskom.
- Takođe ističem da je Komora javnih izvršitelja u Junu mjesecu u Madridu primljena u Međunarodnu uniju sudskih i profesionalnih izvršitelja kao asocijacija udruženja svih javnih izvršitelja svijeta.

Shodno uporednom dobrom iskustvu zemalja iz regiona, u kojima već nekoliko godina funkcioniše institut javnih izvršitelja, Komora ulaže napore i dobru praksu koja će unaprijediti odnose među izvršiteljima, ali i povećati nivo efikasnosti i kvaliteta u našoj službi, koja je naglasiću javna, a ne komercijalna djelatnost.

Na ovim malim, ali značajnim koracima, Komora javnih izvršitelja se neće zaustaviti, već će intezivno raditi na poboljšanju uslova rada javnih izvršitelja, čime ćemo omogućiti razmjenu iskustava i znanja na polju primjene relevantnih propisa o izvršenju, koja su od neprocjenjivog značaja za nas, budući da se profesija javnih izvršitelja u Crnoj Gori tek treba razvijati.

S,poštovanjem Siniša Mugoša

Predsjednik Komore javnih izvršitelja Crne Gore